

Cinci luni de la primul caz de Covid-19

România în fața unor scenarii sumbre

Duminică s-au împlinit cinci luni de la momentul în care în România a apărut „Pacientul zero”. După o lungă perioadă de stat în casă, de blocaj economic și social, cifra îmbolnăvirilor crește zilnic alarmant de mult, iar predicțiile specialiștilor nu sunt încurajatoare.

„Totul va fi bine!” este mesajul cu care românii au intrat în pandemie. În primă fază, oamenii au ieșit din case doar pentru lucrurile urgente, de teama virusului și a amenzilor. Copiii au învățat online, iar cursurile de absolvire a școlilor s-au desfășurat în fața laptopurilor. În fața a doua a celor cinci luni de epidemie, românii au primit vestea relaxărilor restricțiilor cu atât de multă încântare încât au considerat ca viața s-a întors la normal. Acest lucru se vede în cifrele transmise de autorități. La acest moment discutăm deja despre cel puțin 1.000 de persoane diagnosticate cu această boală în fiecare zi.

Astfel că România intră în următoarea fază în lupta cu boala, alimentată puternic de lipsa de cooperare din partea cetățenilor. „E o conspirație”, „Nu mai vrem dictatură”, strigă cei care nu cred în virus, timp în care Secțiile de Terapie Intensivă se umplu până la refuz.

Medicii sunt deja extenuați după cele cinci luni în care au îmbrăcat combinezonul de protecție, antrenorii sunt disperși că mai trece încă o lună, iar bilanțul nu iese pe plus, iar previziunile cele mai sumbre anunță peste un milion de români infectați și 2.000 de oameni conectați la aparate pentru a putea respira normal. Mai mult, deja pe teritoriul României au fost deja carantinate două localități: Gornet (Prahova) și Cartojani (Giurgiu).

De la pacientul zero la peste 43.000 de cazuri

Vestea că un pacient are COVID-19 a „căzut” peste România în miez de noapte. Deși informația s-a scurs „pe surse” încă din jurul orei 23.00, în 26 februarie, ministrul de atunci al Sănătății, Victor Costache, a venit în conferință de presă după miezul nopții, pentru a spune că „pacientul zero”, un italian sosit în vizită la familia soției, a fost identificat, la fel ca și contactii lui. De la italian s-ar fi infectat, se pare, și tânărul din comuna Prigoria, județul Gorj, „pacientul nr. 1” în România, acesta având legătură de serviciu cu italianul care se trata, atunci, în Rimini. Gorjeanul de 25 de ani a fost luat, în noaptea de 26 spre 27 februarie, de acasă și dus la Institutul „Matei Bals” din Capitală unde a fost internat, deși era asimptomatic.

Familia bărbatului, formată din șapte persoane, a fost pusă în carantină. Câteva ore mai târziu, în 27 februarie dimineața, 20 de persoane au fost plasate în izolare, iar școala din comună s-a închis. Prefectul de Gorj a emis imediat ordin prin care s-au suspendat toate activitățile cu public numeros în comuna Prigoria. După câteva zile de spitalizare, în 2 martie, tânărul de 25 de ani a fost externat. În tot acest timp nu a avut niciun simptom de boală, iar la externare a spus că a „a fost tratat cu ciorbă”.

De la acel moment, România a trecut prin carantinarea județului Suceava, unde managementul defectuos al spitalului a dus la o creștere alarmantă a cazurilor. Tocmai de aceea, autoritățile au impus conducere militară, atât la Suceava, cât și în alte spitale din țară. După impunerea de noi reguli, s-a revenit la conducerea civilă.

Mai mult, în plină criză generată de Covid-19, la finalul lunii martie, ministrul Sănătății, Victor Costache, a demisionat „din motive personale”, portofoliul său fiind preluat de secretarul de stat de la acel mo-

ment Nelu Tătaru.

După două luni de stare de urgență, autoritățile din România au anunțat că se impun în continuare restricții, însă a fost instaurată starea de alertă. Oamenii au avut voie să iasă pe stradă fără declarații, însă există obligativitatea purtării măștii în spații închise și păstrarea unei distanțe sociale de doi metri. La început, s-au conformat, însă, cu cât Executivul a dispus mai multe relaxări cu atât românii au simțit nevoia să forțeze nota. Așa că au mers la mare, au dansat pe plajă înghesuiți, au început să pună masca sub bărbie și să neglijeze tot mai mult măsurile de protecție sanitară.

La toate acestea s-au adăugat deciziile Curții Constituționale din România (CCR), care a spus că izolarea sau carantinarea încalcă drepturile omului, iar amenzile aplicate în perioada stării de urgență și de alertă încalcă Legea fundamentală.

Autoritățile nu au mai putut ține sub control îmbolnăvirile

„Este normal să tratăm cu toată seriozitatea situația generată de apariția cazurilor de coronavirus în Europa și de confirmarea unui caz pe teritoriul României, dar nu există niciun motiv real de panică. Infecția cu acest virus provoacă în marea majoritate a cazurilor doar simptome ușoare, dureri în gât, tuse și febră, ca în orice răceală. Așadar, comportamentul firesc pe care fiecare dintre noi trebuie să îl avem acum este de a aplica cu rigurozitate recomandările autorităților și de a ne informa constant din surse credibile și oficiale”, a scris, pe 27 februarie, pe Facebook, președintele Klaus Iohannis.

Mai mult, el afirma că instituțiile responsabile au luat toate măsurile care se impun pentru a împiedica răspândirea acestui virus în țara noastră și a limita efectele sale negative. Discursul său a început să se schimbe două săptămâni mai târziu, pe 10 martie, când făcea un apel la responsabilitatea românilor pentru oprirea răspândirii coronavirusului.

Mai mult, pe 13 martie i-a convocat la consultări pe liderii partidelor parlamentare. Pe 16 martie șeful statului a semnat decretul pentru instituirea stării de urgență pe întreg teritoriul țării. Începând cu data de 15 mai România se află în stare de alertă.

Problemele cele mai mari pentru autorități au început când judecătoria CCR au decis că vechea legislație pe care guvernul își baza măsurile de a trimite cetățenii în carantină instituțională sau în izolare la domiciliu nu respectă Constituția. Drepturi fundamentale ale omului erau restrânse printr-un simplu ordin de ministru, fără valoare de lege. Constituția dă posibilitatea autorităților să restrângă libertățile cetățenilor doar dacă măsurile sunt prevăzute de o lege aprobată de Parlament, conform Curții Constituționale.

Astfel, din 2 iulie, cetățenii nu au mai putut fi ținuți în carantină sau izolare, iar cei infectați cu Covid-19 nu mai putut fi ținuți în spitale, decât cu acord lor. Guvernul a aprobat de urgență un proiect de lege care să pună în acord prevederile privind izolarea/carantina cu decizia Curții Constituționale.

Autoritățile au anunțat că peste 4.000 de români au fost externați sau au refuzat internarea, deși erau depistați pozitiv cu noul coronavirus. Legea a fost adoptată de Senat

după două săptămâni de dezbateri și atacuri politice, cu unele modificări. Astfel, s-a instituit obligația INSP de a comunica separat numărul cazurilor noi de cele retestate.

De asemenea, un alt amendament prevedea că izolarea pentru un pacient bolnav minor se dispune într-o primă fază la domiciliu. Din lege au fost eliminate paragrafele care stabileau carantinarea bunurilor. Totodată, personalul medical detașat va primi suplimentar 50% din salariu, o diurnă de 2%, cât și cazarea și transportul în localitatea unde a fost dispusă detașarea, care nu poate depăși 30 de zile. Persoanele care contestă juridic carantinarea sau izolarea vor fi monitorizate medical, iar decizia primei instanțe în acest sens este executorie.

Cei care răspândesc virusul nu sunt pedepsiți

Aproape jumătate din dosarele penale deschise în timpul epidemiei pentru zădărnicierea combaterii bolilor și falsul în declarații au fost clasate de procurori. Într-un răspuns pentru Mediafax, Parchetul General anunța că au fost deschise 617 dosare și 270 au fost clasate. Printre motivele clasării se numără și acela că persoanele din dosar nu i-ar fi infectat pe cei cu care au intrat în contact, așa cum prevede legea.

Totodată, procurorii au clasat și dosarul „Gerota”, ce îl viza pe un fost ofițer MAI, cunoscut și drept „Pacientul 17”. Oamenii legii nu au reușit să dovedească dacă el a infectat câteva zeci de persoane, cadre medicale și membri ai familiei sale, pentru că a mișcat, la internarea în spital, că nu a fost plecat în străinătate. Un alt caz celebru este cel al senatorului PNL Vergil Chițac, infectat cu Covid-19, care a refuzat să fie dus cu izoleta la spital, deși era confirmat cu infecție cu noul coronavirus.

„În temeiul actelor și probelor administrate în timpul cercetărilor s-a stabilit că senatorul nu a încălcat nicio normă privitoare la prevenirea sau combaterea bolii Covid-19, anunțând autoritățile competente când a manifestat simptome specifice noului coronavirus și supunându-se tuturor procedurilor medicale stabilite de către autoritățile medicale”, se arată în explicațiile transmise presei de procurorii de la Parchetul general.

Zeci de mii de concedieri, PIB-ul în cădere liberă

Impactul asupra economiei a fost unul major. Perioada de restricții, închiderile de activități, magazine, în alimentația publică sau în comerț, au dus la pierderea de locuri de muncă, șomaj tehnic, scăderi ale producției industriale, scăderi ale exporturilor, estimările evoluției PIB în acest an indicând, în toate variantele, un minus. Guvernul României mizează pe o scădere economică de 1,9% în acest an, una dintre cele mai optimiste prognoze. Comisia Europeană vede o contracție a PIB de 6% în 2020, în timp ce Fondul Monetar Internațional (FMI) prognozează o scădere reală a PIB de 5%.

Conform datelor oficiale, în jur de 400.000 de contracte individuale de muncă au fost desfăcute până la 1 iunie (numărul nu corespunde persoanelor, întrucât o persoană poate avea mai multe contracte). ANO-FM a fost notificat pentru 20.433 de concedieri, de la începutul anului și până la sfârșitul lunii mai, dar informările vin de la companii ce concediază mai mult de 10 angajați. La începutul lunii iulie se aflau în șomaj

tehnic aproape 103.000 de salariați din HORECA, industria prelucrătoare și comerț.

Producția industrială a înregistrat o scădere în primele cinci luni ale anului de peste 17%, față de anul trecut, reducerile antrenate de criza coronavirusului venind pe o tendință de scădere care de manifestă din mai 2019. În special producția industrială a avut de suferit, cu un minus de aproape 20% la finele lunii mai față de primele cinci luni din 2019, dar minusuri au fost și în energie (6,1%) și industria extractivă (9,8%).

Exporturile scăzuseră în mai cu 40% față de mai 2019, dar o reducere s-a văzut și la importuri, de 35%. A crescut și nivelul datoriei publice, care a crescut până la aproape 40% din PIB și a urcat până la 428 de miliarde de lei, cu 28 de miliarde în plus față de luna martie. În plan financiar, trebuie remarcate și cele două reduceri ale dobânzii de referință ale Băncii Naționale, în martie și în mai, instituția apreciind că evoluțiile din planul sănătății publice continuă să genereze incertitudini fără precedent și riscuri majore la adresa perspectivei activității economice și a funcționării piețelor financiare, cu impact asupra stabilității macroeconomice și financiare.

BNR a continuat să furnizeze lichiditate instituțiilor de credit prin operațiuni repo, media zilnică a stocului acestor operațiuni situându-se în perioada 15 iunie – 15 iulie la circa 3,7 mld. lei. Totodată, banca centrală a continuat cumpărarea de titluri de stat în lei de pe piața secundară, al căror volum total a ajuns în data de 15 iulie 2020 la aproape 4,4 mld lei. La rândul lor, ratele dobânzilor la creditele noi acordate de bănci populației și firmelor au avut o tendință de scădere în ultimele luni, media lor ajungând în aprilie la 6,05 la sută, de la 7,24 la sută în februarie 2020, în timp ce rata medie a dobânzii la depozitele noi la termen a rămas relativ constantă (2,09 la sută în aprilie și mai, față de 2,12 la sută în februarie).

Datele au fost negative și pe plan internațional. Banca Mondială estimând că economia globală se va contracta cu 5,2% anul acesta. Este vorba de „cea mai profundă” recesiune de după Al II-lea Război Mondial și numeroase țări vor avea scăderi economice anul acesta, precizează Banca Mondială. Instituția financiară consideră că este vorba de cea mai gravă criză din ultimii 150 de ani, estimând că între 70 și 100 de milioane de oameni vor ajunge la sărăcie extremă.

Față de datele de mai sus, reacția autorităților române a fost bogată în promisiuni, dar ceva mai palidă în fapte concrete. Statul a compensat o parte din sumele plătite angajaților aflați în șomaj tehnic și a demarat

programul IMM Invest, a oferit posibilitatea suspendării unor rate bancare (peste 360.000 de solicitări au venit de la persoanele fizice și juridice) și a aprobat o amnistie fiscală la începutul lunii mai.

Mai trebuie remarcate rambursările de TVA și cei câțiva pași făcuți pentru digitalizarea ANAF, măsură care poate reduce evaziunea fiscală.

La IMM Invest, după două luni de la demararea programului, băncile au respins 12.390 de cereri din partea IMM-urilor, iar din cele 64.164 de întreprinderi mici și mijlocii înscrise în program, 7.418 aveau creditele aprobate.

Mai lent a demarat un program major de redresare economică, anunțat cu fast la începutul acestei luni, care promitea susținerea marilor companii, investiții în infrastructură sau granturi pentru IMM, cu o valoare totală de circa 100 de miliarde de euro.

Proteste în București față de carantină și izolare

Dincolo de criza economică, în România începe să se simtă și tulburări sociale. Măsurile restrictive au scos sute de oameni în stradă. Ei nu reclamă îngrădirea drepturilor, prin Legea carantinei și a izolării. Oamenii nemulțumiți au protestat în lunile mai, iunie și iulie, în special la sfârșit de săptămână în Piața Victoriei din București, fără să respecte distanțarea socială sau să poarte măști de protecție.

Unul dintre cei mai vocali contestatari ai măsurilor luate de autorități a fost omul de afaceri și politicianul Viorel Cataramă. El a reclamat faptul că măsurile luate de autorități pentru gestionarea epidemiei nu au fost cele mai inspirate și nici în interesul românilor și al economiei. Și actorul Bogdan Stanoevici, fost candidat la prezidențială, a participat la un protest din fața Guvernului și a spus că nimeni nu poate îngrădi drepturile și libertățile cetățenilor. Acesta a sugerat că nimeni nu știe adevărul despre noul coronavirus.

La unele mitinguri, protestatarii au scandat „Libertate, libertate”, „Jos dictatura”, „Nu ne este frică”, „Opriți legea” și au avut asupra lor steaguri tricolore și bannere cu mesaje precum „Fără carantină”, „Jos dictatura PNL”, „Nu ne temem de bau-bau. COVID sau gripă?”, „Nu e pandemie. Este sclavie”.

Jandarmeria a aplicat zeci de amenzi în timpul protestelor pentru nerespectarea măsurilor de prevenire și combatere a efectelor pandemiei de COVID-19.

Șeful Departamentului pentru Situații de Urgență (DSU), Raed Arafat, i-a avertizat la un moment dat pe protestatari că, probabil, se vor infecta unii de la alții așa că „ii așteaptă la spital”. ■